



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Groen Links

Hage, L.

Citation

Hage, L. (1998). Groen Links. *Bestuurskundige Berichten*, 13(2), 4-6. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234127>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234127>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Groen Links

L. Hage

Nadat onze afspraak meerdere malen was verzet- onder andere wegens dringende debatten- werd ik op een woensdagochtend in februari op het secretariaat van Groen Links in het Tweede-Kamergebouw ontvangen. Of ik daar even wilde wachten, omdat Paul Rosenmöller nog een korte bespreking had. Al wachtende kreeg ik ondertussen van een vriendelijke medewerkster een grote hoeveelheid promotiemateriaal van Groen Links. Na een half uur kwam Paul Rosenmöller, zichzelf verontschuldigd, binnen en konden we naar zijn werkkamer gaan om met het interview te beginnen.

Wat vindt uw partij van het huidige studiefinancieringsbeleid?

En wat zou u daar eventueel aan willen veranderen?

De veranderingen in het studiefinancieringssysteem hebben elkaar natuurlijk de afgelopen jaren in een rap tempo opgevolgd. Wij vinden het een slecht stelsel. Het moet snel vernieuwd worden. De kernpunten van het nieuwe stelsel, zoals Groen links dat wil, zijn dat wij vinden dat de basisbeurs zou moeten worden verhoogd van 425 naar 450 gulden. Ook vinden wij dat de aanvullende beurs met 75 gulden moet worden verhoogd. Wij leggen de nadruk op de aanvullende beurs, omdat op die manier de steun van overheid vooral toekomt aan studenten met ouders van een lager inkomen. Verder willen we dat de fiscus de ouderbijdrage int. We willen toe naar een systeem waarbij de overheid zijn portie neemt via de basisbeurs en de aanvullende beurs en de ouders een bijdrage leveren die echter door de fiscus wordt geïnd. Bovendien willen we dat de afgestudeerde student, via het systeem van de academicibelasting, een deel van zijn inkomen afdraagt om een bijdrage te leveren aan datgene wat hij in het verleden aan studiefinanciering heeft genoten. Dit noemen wij het zogenaamde Australische model. Het is een eerlijker, gerechtvaardiger en beter systeem van studiefinanciering wat ook tegemoetkomt aan onderzoek van de studentenorganisaties zelf.

Wat zou uw partij met de OV-jaarkaart willen doen?

Die willen we hartstikke graag behouden. We hebben ons de blaren op de tong gekletst een tijd geleden toen dat volop in de discussie was. Wij vonden het buitengewoon teleurstellend dat dit kabinet, dus ook PvdA en D66, de OV-jaarkaart niet wilde veilig stellen. Als je nu niet verder gaat op het pad om studenten te laten wennen aan het openbaar vervoer dan gaat het aan alle kanten verkeerd. Dan ga je meer het autoverkeer stimuleren in plaats van het openbaar vervoer. Dus dat vinden we hartstikke slecht. Wij zouden

op z'n minst de huidige keuzekaart - week/weekendkaart- willen handhaven. Wij vinden het dan ook geen goed voorstel om te doen wat de VVD wil. Die zeggen "schaf de kaart maar af en geef het geld aan de studenten terug". Dat vinden we het verkeerde signaal, daarmee doe je afbreuk aan het belang van het openbaar vervoer. Dus het minste wat er moet gebeuren, is dat de kaart wordt gehandhaafd.

In het verkiezingsprogramma wil Groen links een nieuw stelsel van het hoger onderwijs. Dit systeem zou bestaan uit 3 ideaaltypen: beroepsgericht, algemeen academisch en specifiek academisch onderwijs. Wat zouden hier de voordelen van zijn?

Wij zouden het een kwaliteitsverbetering vinden wanneer het stevige schot tussen het hogere beroeps-onderwijs en het wetenschappelijk onderwijs doorbroken zou worden. Daarom spreken wij over die drie leer wegen, zodat je toekomt naar één stelsel van hoger onderwijs. Ik vind het onderscheid tussen het hogere beroeps-onderwijs en het wetenschappelijk onderwijs namelijk een kunstmatig onderscheid. Wij denken dat ons nieuwe systeem veel beter aansluit op de aankomende studenten, maar toch onderscheid houdt. Wat specifiek academisch is, zijn bijvoorbeeld de aio's. Wat algemeen academisch is, is bijvoorbeeld de dokter en wat beroepsgericht is kan bijvoorbeeld de werktuigbouwkundige zijn. Wij zouden dat kunstmatige onderscheid van "HBO is toch vooral praktijk en wetenschappelijk onderwijs is niet praktijk maar academisch" willen oplossen. Ik denk dat je hierdoor het huidige HBO een meer wetenschappelijke input geeft en in het wetenschappelijk onderwijs meer aandacht aan de praktijk kan geven. Dit systeem sluit dus meer aan op de tendens om meer maatwerk te kunnen leveren bij individuele studenten. Dit alles moet natuurlijk wel in een proces gebeuren. Je moet wel met de hogere onderwijs instellingen in overleg gaan hierover, om hen de voordelen van dit plan te laten zien en steun te verwerven. Het zal in fasen moeten gebeuren, maar dan is het een hele duidelijke vernieuwing. En wij denken dat het echt een kwaliteits-

impuls is voor de individuele behoeften van de studenten.

In Leiden wordt sinds september het bindend studieadvies uitgevoerd. Wat betekent dat eerstejaarsstudenten wanneer zij geen 21 punten hebben gehaald met hun opleiding moeten stoppen, zodat alleen de goede studenten overblijven. Wat vindt u van deze selectiemethoden?

Dat vinden wij hartstikke slecht. Een advies veronderstelt namelijk dat je zelf de keuze hebt. Een bindend studieadvies is dus al een soort interne tegenstrijdigheid. Wij vinden het een slechte zaak, omdat het de keuzevrijheid van de studenten veel te veel beperkt. Bovendien is het een beetje een vorm van elitewerking die de universiteit in de hand werkt en ook dat vinden we verkeerd. Het is voor ons de reden geweest, samen met nog een aantal andere argumenten, dat wij tegen het HOOP (hoger onderzoek en onderwijs plan) hebben gestemd. Het beperkt de toegankelijkheid voor de net even iets mindere student die er misschien iets meer in moet komen.

In vergelijking met andere OECD-landen investeert Nederland weinig in onderwijs. Wat is uw mening hierover?

Het aandeel wat Nederland investeert in onderwijs van het bruto binnenlands produkt is kleiner geworden in vergelijking met de ons omringende landen. Dat is een slechte zaak. Wij zouden willen dat er in z'n algemeenheid veel meer in kennis geïnvesteerd zou worden. Wij hebben daar in ons verkiezingsprogramma ook aandacht voor gevraagd. Wij zeggen daarin dat "Nederland distributieland" eigenlijk plaats moet maken voor "Nederland innovatieland". Wij hebben bewust gekozen voor alles wat met innovatie, toekomst en kennis te maken heeft. Wat ons betreft betekent dat, dat wij ons meer gaan bezig houden met de toegankelijkheid en de kwaliteit van het onderwijs. De bezuinigingen op het onderwijs zijn natuurlijk gigantisch geweest de afgelopen jaren en dat is een slechte zaak. Ritzen is begonnen met te zeggen dat hij niet kon en niet wilde bezuinigen, maar er is natuurlijk gigantisch bezuinigd op niet alleen de studiefinanciering, maar ook op de kwaliteit van het onderwijs en haar toegankelijkheid. Dat vinden wij echt slecht. Wij willen daarom een omslag maken en zo onderwijs de waarde geven die het zou moeten hebben en dan niet alleen in termen van kosten maar ook in termen van opbrengsten. Ook economisch gezien is het namelijk interessant en rendabel om meer geld uit te trekken voor het onderwijs.

Binnen de Europese Unie is er vrij vervoer van kapitaal en arbeid, zodat er enige uniformiteit nodig is. Wat vindt uw partij van het gelijk trekken van internationale diploma's?

Dat lijkt me buitengewoon belangrijk. Je moet dan natuurlijk wel kijken naar wat het opleidingsniveau is en welke kwaliteitseisen gesteld worden aan de diploma's. Van een bepaalde mate van internationale afstemming zijn wij zeker voorstander. Op die manier kan je namelijk als afgestudeerd student toch op die steeds internationaler wordende arbeidsmarkt mobieler worden. Dus die richting lijkt mij een wenselijke richting.

Hoe ziet uw partij de positie van Nederland binnen de Europese Unie met betrekking tot haar soevereiniteit?

Wij zijn daar kritisch over en wel om de volgende reden. Wij vinden dat één Europa -zoals dat op dit moment gevormd wordt- veel te veel het Europa is van

één markt en één munt en veel te weinig het Europa van mens en milieu. Ik zeg dat zo, omdat alles wat in Europa te maken heeft met het financiële beleid en de toewerking naar de introductie van de EURO de allerhoogste prioriteit heeft. Maar het is wel een Europa met miljoenen werklozen en waar veel milieuproblemen zijn die grens overschrijdend zijn. Wij vinden dat Europa veel socialer en groener zou moeten worden dan het huidige Europa, dat eigenlijk alleen maar het Europa van de ondernemers is. Een ander punt over Europa is natuurlijk ook dat het democratisch absoluut niet functioneert. Het Europese parlement heeft niet of nauwelijks enige zeggenschap. Met betrekking tot de soevereiniteit zijn wij best bereid

om een aantal bevoegdheden over te hevelen naar "het Brusselse", maar daar is dan wel de ontbindende voorwaarde aan dat de democratische controle gewaarborgd is. Dat is buitengewoon belangrijk. We gaan geen bevoegdheden overhevelen zonder dat de democratische controle enige inhoud heeft. Wij zijn dan ook erg tegen de introductie nú van de nieuwe EURO, omdat wij menen dat de handel en de munt toch het sluitstuk van de interne markt vormen en als je die nú doorvoert dan is de kans op een sociaal en milieuvriendelijk Europa nihil geworden, omdat voor rechts Europa dan wel af is. Bolkenstein voorop. Wij vinden dat geen goede ontwikkeling en wij zouden dat Europa wat breder willen vorm geven en meer aandacht willen geven aan een democratisch Europa.



Op het partijcongres van Groen Links stemde uw partij voor een gekozen staatshoofd. Waarom?

Omdat je je heden ten dagen moet afvragen of je in een monarchie de erfelijke troonopvolger wel de meest democratische manier vindt waarop de monarchie tot stand komt. Je zou er de Staten-Generaal een rol in kunnen laten hebben. Dat is een sentiment dat in onze partij vrij breed leeft, maar ik vind het zelf een absoluut ondergeschikt punt.

Uw partij wil 10% hogere uitkeringen, denkt u niet dat daar door de lonen omhoog zullen gaan en er dus meer werkloosheid komt?

Wij willen in ieder geval de uitkeringen voor mensen die langdurig op het minimum zitten met 10% verhogen, omdat wij echt vinden dat er iets aan de armoede in dit land moet gebeuren. Het kabinet praat daar veel over, maar doet er weinig aan. Wij vinden ook dat mensen die kortdurend op het minimum zitten er behoorlijk op vooruit moeten gaan, omdat die de afgelopen jaren -toen er sprake was van een economische crisis- geweldig hebben moeten inleveren. De inkomensverschillen zijn alleen maar groter geworden de afgelopen jaren en dat vinden wij niet horen bij een sociaal Nederland. Ik vind dat dit kabinet veel te weinig aandacht heeft besteed aan wat ik maar het sociale tekort noem. Dit plan heeft geen gevolgen voor de werkgelegenheid in negatieve zin. Zo heeft Groen Links een alternatief begroting laten doorberekenen door het planbureau en dan blijkt dat als je het sociaal minimum verhoogd en je investeert wat meer in de zorg, in het onderwijs en in het milieu dat dat 11.000 arbeidsplaatsen oplevert. Je kunt dus weldegelijk dat sociale beleid combineren met gericht investeren en meer werkgelegenheid.

Uw partij wil ook de defensie-uitgaven met 3 miljard verlagen op het materieel. Denkt u niet dat dit tot gevaarlijke situaties kan leiden, omdat de

militairen die u naar het buitenland wil sturen dan slecht uitgerust zijn?

Wij willen op het materieel bezuinigen omdat dat kan. Wij zouden in Europees verband materiaal op elkaar willen afstemmen, omdat er in toenemende mate maar één kerntaak voor defensie is en dat is het eventueel actief meedoen aan vredesoperaties. De verdediging van de landgrenzen kan je niet meer één van de kerntaken noemen, terwijl het dat nog wel is en er ook veel materieel voor wordt ingezet. Dat vinden wij achterhaald. Wij willen één kerntaak en integratie van de krijgsmachtsonderdelen, zodat je een hoop efficiency voordelen krijgt. Dan kan je best in een aantal jaren, maximaal 4 jaar, 3 miljard bezuinigen op een begroting van 14 miljard. Dat doet pijn, maar als wij de keuze willen maken om in de zorg, in het onderwijs, in het milieu en bij de laagste inkomens echt een slag te maken, dan zullen we het erens moeten halen. Wij zijn niet van de partij van "roept u maar" en dat met een ongeloofwaardig pakket van maatregelen komt waar niemand een touw aan vast kan knopen. Je moet dus keuzen maken en ik maak liever de keuze voor onderwijs en zorg en dan moet het er bij de defensie af.

Heeft u tot slot nog iets tegen de Leidse bestuurskundestudent te zeggen?

Studeer hard, maar studeer vooral ook met plezier. Geniet van deze tijd, want het is een unieke periode in je leven. Bovendien wil ik jullie allemaal oproepen om te gaan stemmen. Op welke partij je dat doet is jouw keuze, ik heb mijn verhaal gehouden en dat is volstrekt helder. Maar maak in ieder geval op 6 mei gebruik van je recht om naar de stembus te gaan.

Laura Hage
Student Bestuurskunde in Leiden

Oproep !

De redactie van de Bestuurskundige Berichten is nog steeds op zoek naar nieuwe redactieleden. Vooral eerste- en tweedejaarsstudenten zijn van harte uitgenodigd! Heb jij zin om met je medestudenten een semi-wetenschappelijk tijdschrift te maken? kom dan even langs in de B.I.L.-kamer (SB-03) of bel Laura Hage (071-5120091)

Spannende verkiezingen, boeiende formatie, weinig democratie

Dr. R. Koole

Velen voorspellen dit jaar de moeilijkste kabinetsformatie sinds 1977. Toen won de PvdA met Joop den Uyl als premier maar liefst tien zetels, wist het CDA de achteruitgang van de voormalige grote confessionele partijen te stoppen, behaalde de VVD onder Wiegels de grootste verkiezingswinst ooit (28 zetels) en zag D66 kans zich onder Terlouw te herstellen van de bijna ondergang van de partij een paar jaar eerder onder Van Mierlo. Het resultaat na 208 dagen formeren was niet de voortzetting van een kabinet met de grootste winnaar bij de verkiezingen, de PvdA, maar het eerste kabinet Van Agt (CDA-VVD). Die hadden bij elkaar 77 zetels, veel minder dan de combinatie PvdA/CDA (102). In de euforie van de verkiezingsoverwinning leek de PvdA die mogelijkheid vergeten te zijn en overspeelde haar hand.

Voor dat laatste zal de PvdA dit jaar wel uitkijken. Maar dat betekent niet dat haar regeringsdeelname tevoren verzekerd is. Stel de volgende verkiezingsuitslag voor:

VVD	42 zetels
PvdA	41 zetels
CDA	35 zetels
D66	10 zetels
GroenLinks	9 zetels
SP	4 zetels
GPV/RPF/SGP	8 zetels
CD	1 zetel

Gezien de opiniepeilingen moet een dergelijke uitslag niet voor onmogelijk gehouden worden. De uitslag van de raadsverkiezing doet er in dit opzicht weinig toe. De lagere opkomst, het verschijnsel van de lokale partijen en het feit dat in grote delen van Nederland niet eens gestemd kon worden omdat er recentelijk herindelingsverkiezingen zijn gehouden (Drente, West-Brabant, Walcheren) zijn de belangrijkste redenen waarom de uitslag van de raadsverkiezingen niet als een 'veredelde opiniepeiling' voor de nationale verkiezingen kan worden beschouwd. Bovendien zullen met name de VVD en de PvdA er alles aan doen om in mei de 'machtsvraag' in het centrum van de belangstelling te plaatsen: wie wordt er groter de VVD of de PvdA?

Beter is af te gaan op echte opiniepeilingen, die die vraag stellen of en wat men zou stemmen indien er op het moment van de peiling verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden. Op basis van die peilingen is bovenstaande uitslag niet denkbeeldig.

Puur getalsmatig zijn er dan vele combinaties mogelijk die een meerderheid opleveren. De paarse partij-

en hebben samen 93 zetels, maar zonder D66 kunnen PvdA en VVD het ook makkelijk af (83 zetels). Een combinatie van CDA en PvdA spant er om, maar is niet onmogelijk (76 zetels). Datzelfde geldt overigens ook voor de combinatie CDA en VVD (77 zetels) en het is deze mogelijkheid die de PvdA in gedachten moet houden, wil zij niet zoals in 1977 zich buiten spel zetten.

Wat niet mogelijk is, is een combinatie van de 'progressieven' (D66, PvdA en GroenLinks), want die levert slechts 60 zetels op. Zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat de SP zich daarbij zou aansluiten, is er geen meerderheid voorhanden. In het algemeen levert een dergelijke uitslag geen rol op voor kleine partijen in de formatie. Zij zijn in de termen van de Amerikaans/Italiaanse politicoloog Sartori niet 'relevant' en hebben geen *blackmail potential*: geen enkele meerderheid hangt van hun deelname af. Exit kleine partijen, inclusief D66! De partij die 'paars' afdwong, is getalsmatig overbodig bij het voortzetten ervan. Natuurlijk zal D66 in de campagne proberen duidelijk te maken dat zij als partij nodig is om een 'brugfunctie' te vervullen tussen de PvdA en de VVD. Maar Bolkestein van de VVD heeft al duidelijk gemaakt dat het ook zonder D66 zou kunnen, 'hoewel dat natuurlijk niet onze eerste keus is'. De deelname van D66 hangt dus puur af van de welwillendheid van andere partijen en dat is geen goed uitgangspunt. Bij de formatie gaat het namelijk om de verdeling van de politieke macht en daarin speelt welwillendheid doorgaans een kleine rol.

Geen enkele partij is overigens absoluut noodzakelijk voor de vorming van een kabinet. Noch de PvdA, noch de VVD, noch het CDA kunnen bij de gegeven uitslag zeker zijn van hun zaak. Maar is de VVD door deze uitslag niet de grootste partij en kan zij daarom niet het initiatief nemen bij de formatie? Jazeker,